

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ СУД У НОВОМ САДУ
Пословни број Гж 5216/13
Дана 18.03.2014. године
НОВИ САД

У ИМЕ НАРОДА

Апелациони суд у Новом Саду у већу судија Милице Богдан Личен, председника већа, Мирјане Андријашевић и Бранке Маљковић, чланова већа, у правној ствари **тужиле В. Н.** из Ф., број .., коју заступа З. А., адвокат у Б. Д. П., против **тужене Р. С.-М. п. и д. у.**, коју заступа РЈТ, Одељење у С., ради накнаде рехабилитационе штете, одлучујући о жалби тужиле изјављеној против делимичне пресуде Вишег суда у Суботици пословни број ЗП.22/13 од 24.10.2013. године, у седници већа одржаној дана 18.03.2014. године, донео је

ПРЕСУДУ

Жалба тужиле се одбија и делимична пресуда Вишег суда у Суботици, пословни број ЗП. 22/13 од 24.10.2013. године, потврђује.

Образложење

Побијаном делимичном пресудом одбијен је тужбени захтев тужиле којим је захтевала исплату нематеријалне штете на име душевног бола због лишења слободе њеног покојног оца Б. Ш. (у тужби означен као новчана накнада за психички бол) у износу од 10.000.000,00 динара и претрпљеног страха у износу од 10.000.000,00 динара са захтеваном законском затезном каматом. Одбијен је тужбени захтев тужиле у делу којим је захтевала исплату накнаде материјалне штете и то по основу: обављеног а неплаћеног рада у редовно радно време у износу од 4.520.000,00 динара, обављеног а неисплаћеног прековременог рада у износу од 9.935.250,00 динара, изгубљена зарада-плата за време незапослености по престанку лишења слободе у износу од 3.757.500,00 динара, неисплаћене плате за време незапослености по престанку лишења слободе у износу од 3.480.000,00 динара, губитка пензије у износу од 2.067.499,99 динара, разлике у пензијама у износу од 11.376.166,66 динара, губитка стана у износу од 7.000.000,00 динара. Међупресудом је утврђено да постоји правни основ захтева тужбе за исплату накнаде штете у виду изгубљене зараде – разлике у висини плате – зараде њеног оца пре и после штетног догађаја и за период издржавања изречене казне, санкције, у периоду од 21.11.1950. године до 15.02.1953. године, коју би добијао њен отац да није било штетног догађаја. До правноснажности међупресуде застаје се са расправљањем о висини захтева тужбе из изреке међупресуде, коју је тужиле поставила у висини од 3.480.000,00 динара. О висини тужбеног захтева који је тужиле поставила у висини од 3.480.000,00 динара и трошковима парничног поступка, биће одлучено пресудом.

Против наведене делимичне пресуде жалбу је благовремено изјавила тужиле побијајући је због битне повреде одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду сходно одредби члана 386 став 3 Закона о парничном поступку, овај суд је нашао да жалба тужиле није основана.

У првостепеном поступку је утврђено да је захтев за рехабилитацију предлагача Н. В. ради рехабилитације пок. оца Ш. Б. усвојен правноснажним решењем Округног суда у Новом Саду, Рех. 17/08 од 15.12.2008. године. Усвојен је захтев В. Н. за рехабилитацију пок. Ш. Б. рођеног године у месту Б., Р. С. од оца Ш. Ђ. и мајке Ј. рођ. М., преминуо дана године у Ф. СО М. И. и утврђено је да је решење Комисије за прекршаје Н. о. Другог реона Града Б. број 322/51 ништаво од тренутка његовог доношења и да су ништаве све његове правне последице а Ш. Б. се као рехабилитовано лице сматра неосуђиваним.

Н. В. рођена је године и ћерка је сада пок. Ш. Б.

Решењем Н. о. Другог реона града Б. Комисија за прекршаје број 322/1951 од 26.02.1951. године констатовано је да је Ш. Б. учинио прекршај јавног реда и мира из члана 2 тачка 6 Закона о прекршајима против јавног реда и мира Народне Републике Србије те је по члану 3 став 1 истог закона кажњен казном лишења слободe у трајању од три месеца, а у циљу преваспитавања упућен је на друштвено користан рад у трајању од две године, рачунајући од дана доношења цитираног решења. Утврђено је да се Ш. Б. као присталица Резолуције прикључио у рад илегалне групе и примао и растурао летке непријатељске садржине. На основу података о лицима отпуштеним из предузећа „М.“ утврђено је да је од септембра 1952. године Ш. Б. био у радној групи на радилишту „Т.“, да је био један од најбољих радника, да је миран и повучен човек, да је од јула 1941. године до августа 1941. те од јуна 1944. године до краја 1945. године учествовао у народноослободилачком рату а да је био у интернацији у Албанији од августа 1941. године до краја 1942. године. Овај извештај предузеће „М.“ је дало 15.02.1953. године.

Ш. Б. је од школске спреме имао четири разреда основне школе, а по занимању је био зидар. Пре лишења слободe 21.11.1950. године Ш. Б. је радио као зидар и није знао разлог због чега је ухапшен. У истражном затвору је боравио од 21.11.1950. године до 26.02.1951. године тако да је боравио у истражном затвору 3 месеца и 5 дана тако да време проведено у истражном и извршењу кривичне санкције јесте период од 21.11.1950. године до 15.02.1953. године што укупно износи 2 године 2 месеца и 24 дана или 815 дана, што по одбитку субота, недеља и државних празника укупно износи 565 радних дана. Био је осуђен на строги затвор па је за време трајања издржавања казне радио најтеже послове свакодневно по 15 сати и дуже. За извршени рад за време трајања извршења казне није му била исплаћена никаква накнада ни за редован, ни за прекоремени рад, ни рад суботом, недељом и државним празницима.

На основу овако утврђеног чињеничног стања првостепени суд је правилном применом материјалног права донео одлуку као у изреци.

Према одредби члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији, право на рехабилитационо обештећење имају и брачни друг, деца и родитељи, односно браћа, сестре и ванбрачни партнер рехабилитованог лица, у складу са одредбом члана 26. став 4. овог закона. Према одредби члана 26 Закона о рехабилитацији, рехабилитовано лице има право на обештећење за материјалну штету насталу због повреде права и слобода, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 1). Рехабилитовано лице има право на враћање наплаћених новчаних казни и трошкова поступка, у ревалоризованом износу чија се висина одређује тако што се утврђује сразмера наплаћених износа према просечној плати у време наплате, у односу на просечну плату у Републици Србији у години у којој се врши враћање (став 2). Рехабилитовано лице и лице из члана 7. тачка 5 овог закона има право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због лишења слободe, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 3). Лица из члана 21 став 2 овог закона имају право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, под условом да је између њих и умрлог рехабилитованог лица постојала трајнија заједница живота, у складу са законом којим се уређују облигациони односи (став 4).

Насупрот жалбеним наводима тужилъе првостепена пресуда није захваћена битном повредом одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 12 ЗПП-а, јер разлози пресуде садрже битне чињенице на којима је суд засновао своју одлуку и ти разлози су јасни и разумљиви.

Првостепени суд је правилно нашао да је тужбени захтев неоснован јер тужилъа нема право на накнаду нематеријалне штете за душевне болове због смрти или лишења слободe рехабилитованог лица јер не спада у круг лица наведених у члану 7 став 5 Закона о рехабилитацији с обзиром да је рођена 1954. године, дакле након што је њен сада пок. отац пуштен на слободу. Такође, тужилъа као наследник рехабилитованог лица нема право на накнаду нематеријалне штете услед евентуалног претрпљеног душевног бола због лишења слободe свог оца. По оцени овог суда, а имајући у виду цитирану одредбу члана 26 став 4 Закона о рехабилитацији, право на накнаду нематеријалне штете признато је законским наследницима дефинисаним у одредби члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији и то само за душевне болове због смрти рехабилитованог лица, а не и за друге повреде права и слобода. Отац тужилъе није преминуо током издржавања казне затвора, већ је лишен слободe.

И по оцени овога суда, тужилъи по Закону о рехабилитацији није признато право на накнаду материјалне штете коју тражи, како је то наведено, јер то право, на накнаду такве штете, сходно

члану 26 Закона о рехабилитацији припада само рехабилитованом лицу. Пошто је тужилџа рођена након пуштања Ш. Б. са издржавања казне затвора, следи да је првостепени суд правилно закључио да тужилџа нема законски основ за тражено новчано обештећење на име материјалне штете коју потражује. Овакав тужбени захтев могао би да постави само отац тужилџе, као рехабилитовано лице, а не и тужилџа.

Суд је ценио, али не прихвата жалбене наводе којима се даје другачије тумачење одредби Закона о рехабилитацији, сматрајући да тужилџи према општим правилима облигационог права припада право на материјалну и нематеријалну штету због тога што заоставштину једног лица чине сва наслеђивању подобна права која су оставиоцу припадала, па и право на подношење тужбе. Правилним тумачењем цитираних одредби Закона о рехабилитацији следи супротно, јер је Закон о рехабилитацији у остваривању права на рехабилитационо обештећење направио разлику у погледу остваривања тих права између рехабилитованих лица и законских наследника рехабилитованих лица, које одређује одредба члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији. Закон о рехабилитацији је усклађен са Уставом Републике Србије и међународним правним актима, тако да се не може сматрати да тужилџи право на накнаду штете припада по одредбама међународног права и по одредбама Устава Републике Србије, а свакако, што не спори ни овај суд, рехабилитованим лицима је и Закон о рехабилитацији омогућио остваривање права на рехабилитационо обештећење, као што је омогућио и законским наследницима рехабилитованих лица, али на одређено рехабилитационо обештећење које је прописано одредбама члана 21 став 2 Закона о рехабилитацији. Због наведеног, не може се прихватити жалбени навод тужилџе да суд није правилно применио материјално право те да је право на рехабилитациону штету загарантовано Уставом и међународним актима, обзиром да је тужилџа дете рехабилитованог лица, рођена је након што је исти пуштен са издржавања казне затвора, а који је преминуо након њиховог рођења.

Због изложеног, а на основу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, одлучено је као у изреци.

ПРЕДСЕДНИК ВЕЋА СУДИЈА

МИЛИЦА БОГДАН ЛИЧЕН

Напомена:

Рев 698/2014 од 13.11.2014. године одбијена као неоснована ревизија тужилџе изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж 5216/13 од 18.03.2014.